Пірникоза витягнула шию, чи то придивляючись, чи то прислухаючись, завмерла, але зразу ж і гулькнула під воду,— я навіть не встиг помітити, в якому напрямку вона кинулась. Проте якби я навіть помітив це, то однаково не вгадав би, де ж вона появиться, бо сьогодні вже не раз обдурювала мене отак, аж поки звикла й перестала звертати увагу... Пірникоза появилася в такому місці, що про нього наперед і не здогадався б, але тепер вона, мабуть, помітила те, що її схвилювало, бо негайно знову сховалася.

Мабуть, біля річки хтось новий. Може, якась тітка, що приходить сюди з села нарвати мішок трави. Або ж корова, що відбилася од череди й заблукала в лісі. Проте ніхто себе нічим не виявив — ні тупотом, ні шерехом. Я витяг вудку — чомусь на цю снасть і не клювало давно. Коли я настромлював на гачок черв'яка, поплавець другої вудки зненацька потонув. Я схопив її — і незабаром у траві скидався чималенький коропчак.

Тут завжди непогано клювало. Сюди, в ліс, майже ніхто з рибалок не навідувався — чи місця не знали, чи вважали за далеку дорогу. Але який справжній рибалка побоїться далекої дороги?.. Посеред річки стримів невеликий острів, лоза та лепеха, кілька верб, і я подумував про те, щоб перебратись туди. Можна б узяти оту впалу стовбурину грабову, що лежить одним краєм на березі, а другим у воді,— й переплисти, поклавши на неї одяг, казанок із цибулею, картоплею й сірниками та в'язанку хмизу, бо острів маленький, навряд чи назбираєш палива.

Парило на грозу. Повітря немов розпухало й набрякало лінощами. Дуби потемніли, в їхній задумливості водночас відчувалося щось вперте й погрозливе. Напливаючи з-за верховіть, хмари поволі клубочилися, стаючи то гранітно-сивими, то голубуватими з ліловим сяянням, то пір'їсто-прозорими. По воді засоталися брижі, вони гналися табунцями, то вистелялися доріжкою, і на їхніх гребінцях котилася білясто-зеленкувата тривога. Треба встигнути до грози переправитись на острів

або ж перечекати негоду тут. Я вирішив дістатися острова — там можна сховатися, наче в наметі, під гіллям розлогої верби.

У воді було тепло й затишно. Я озирнувся навкруги — пір-никози ніде не видно. Сонце востаннє, мабуть, сипнуло густою метелицею промені — й утопилося в щілині між хмарами. Вода й дуби подумали про щось лякливо-неминуче, бо посмутніли густим, шумливим смутком. Коли мій пліт був уже посередині між островом і берегом, я побачив хлопчака, який стояв на тому самому місці, де я недавно рибалив. Він появився так непомітно, наче не з лози вигулькнув, а вродився отам на піску. Його білу сорочку пухирив на спині вітер, і сорочка то опадала, то знову набухала тугим повітрям. Хлоп'як помахав рукою, ніби просив мене повернутися назад. Я підніс над головою руку у відповідь — мовляв, нічого не розумію. Він приклав долоні до губ і закричав:

— Куди ви?

Я, тримаючись одною рукою за стовбур, другою показав на острів. Хлоп'як знову закричав:

— Рибуловити?

Я ствердно гойднув головою.

— А ви плавати вмієте? Я гукнув, що вмію.

— А не брешете?

Мимоволі я всміхнувся. Він, очевидно, помітив мою усмішку, і обличчя його стало сердитим.

— Не брешіть! — знову крикнув він.

Тим часом я благополучно дістався острова. На ріці дощові краплини особливо голосні — поверхня від їхніх ударів шумить, як берегова рінь під колесами воза. Я примостився під вербою, густе гілля якої не пропускало поки що й краплини, і закинув обидві вудочки у воду. А коли на двох вербових гілляках розіп'яв свого плаща, то вже й перестав думати про те, що намокну. Над лісом загорілася, а потім затріщала, ламаючись, блискавка, — і в її тремтячому світлі появилась зіщулена постать хлопчини на тому березі. Він стояв під дубом. Якийсь дивак, подумав я. Мабуть, із тих хлопчаків, що випрошують цигарку або гачок. Ну, добре, гачок у мене є запасний, віддам йому, але цигарки не дам, бо не палю.

Я потяг вудочку, бажаючи пересвідчитись, чи не злізла наживка,— і цієї миті клюнуло. Попався окунець. Хлопчина з того берега гукнув:

— Покажіть!

Мабуть, він не розглядів, що попалося, велике чи мале, бо запитав:

— На юшку вистачить?

На знак згоди я похитав головою. Не помітив, коли він роздягнувся і куди сховав свою сорочку та штани, але голова його зненацька впала мені в очі, коли уже був посеред річки, пливучи до острова. "Гм",— тільки й сказав я сам собі, все більше дивуючись із його поведінки. Обминув мої вудочки боком, щоб не наполохати риби та не поплутати волосіні, і, вилізши на острівець, викрутив за вербою труси, а тоді вже підійшов до мене.

Це був худорлявий, довгоногий хлопчина. Кирпатий ніс — як картоплина з двома вічками, що надавало його розумному, уважному обличчю трохи комічного вигляду. Я нічого не сказав, і він, зігнувшись, присів під вербою й задивився на поплавці. Мабуть, йому таки прохолодно, бо все більше й більше втягував голову в плечі. Я виламав

два рогачики, забив у землю, а зверху примостив перекладину. Хлопець з ледве вловимою іскрою кепкування стежив за мною.

— Все мокре, не горітиме,— сказав він.

Я дав йому казанок і попросив зачерпнути води в глибшому місці. Коли він повернувся, я вже дістав з-під одягу свій хмиз і роздмухав огонь. Хлопчина, мабуть, зрозумів, що цю в'язку привезено з лісу, й нічого не сказав. За кілька хвилин я почистив картоплю. Але тельбушити рибу попросив дозволу мій П'ятниця. Орудував ножем вправно, луска так і прискала. Кінця-краю дощеві не було видно — й треба швидше варити юшку, бо хоч і який надійний захисток під вербою, а й тут почне протікати на голову та на паливо.

— На цьому острові ніхто не ловить, — обізвався хлопець. — Кажуть, що навколо вири, то всі бояться.

— А вири й справді є?

— Коли тямущий чоловік, то він обмине.

Біля вогню йому стало тепліше — вже не згинався, а плечі стали ширшими. Було на його виду багато чогось доброго й людяного — він, мабуть, належав до тих, хто відразу ставиться до іншої людини з довір ям, не проявляючи підозріливості й страху. Очевидно, був схожий на свою батька чи на матір, а може, в діда вдався, а може, у весь свій рід, бо є такі гарні, світлі й лагідні роди, які ні на кого й ні на що не зазіхають, які живуть на землі так, як живе соняшник, як живе груша на городі або як мак. Сам він скидався на соняшник — ще не розквітлий, але завтра чи післязавтра, в щедрому світлі, раптово одкриває всі пелюстки, розгорне їх не зовсім, а тільки наполовину, й зацвіте, засміється, заполум'яніє...

В казані закипіло, та палива зосталося не так і багато. Не-вваренim не поласуєш, а доварити не буде чим — усе навкруги мокре. І я вже

засумував, що цей невчасний дощ зіпсує найприємніше в риболовлі — не пощастить скуштувати страви. Мій П'ятниця співчутливо похитав головою, побіг на другий край острівця і дуже скоро повернувся з сухим корінням.

— Це коріння всохлої берези,— пояснив.— З того боку піщаний спуск, то коріння в піску сухе, легко ламалось.

Я тільки всміхнувся на його кмітливість. Березове коріння горіло повільно, давало жар. Хлопчина знову зігнувся біля багаття. В зіницях витанцьовували бліді, з золотавим відливом, спалахи вогню. Замислена доброзичливість одухотворяла його обличччя — так і хотілося спостерігати за ним, так і хотілося сказати цьому хлопчині про те, який він приємний. Але хіба про це скажеш, щоб вийшло невимушено й не зіпсувало того настрою, який поселився під цією вербою, під цим літнім дощем?

І все-таки він справляв на мене дивне враження. І тим, що кричав на березі, і тим, що переплив слідом за мною. Хоч би розповів щось про себе — і то! Хоч би гачок попросив чи цигарки, хоч би розпитувати почав, бо такі хлопчаки всім цікавляться.

Юшка, нарешті, вкипіла. Я дістав із рюкзака хліб і дві ложки—я завжди мав із собою кілька ложок на той випадок, що доведеться полуднувати або вечеряти не самому, а з кимось. Від юшки він не відмовився — їв повільно й дивився на річку, по якій пухирилися вже останні краплини, та на ніжної голубизни смугу, яка все ширшала й ширшала на заході. Ось вона розіллялася так, що випустила й сніпок променів, а за ними — й саме сонце, перемите й свіже. Під його поглядом помолодшала зелень лісу, а вода, заспокоюючись, раптом потекла врівноваженим блакитним диханням, і потік того дихання все більшав, поки вся річка полегшала й одмінилася в барві. Хлопець дивився, як сонячне світло перемальовує день на нову картину, і все те, що відбувалося навколо, було відбите на його виду і в його очах.

Я знову закинув у воду вудочки, сподіваючись, що по грозі добре братиметься, а він зібрався йти, тобто плисти на той берег. Я не втримався й запитав, чому він цікавиться, чи вмію я плавати.

— А-а, то так,— сказав він.— Я боявся за вас...

— Що не вмію плавати?

— Звісно, бо ви за дерево трималися. Я навідувався був до річки, бачив, що ви рибалите...

Ось кого помітила, виявляється, моя пірникоза! Зараз її ніде не видно — мабуть, заховалася від негоди в рогозі, ще й не випливла.

— А чому ти боявся за мене? — допитувався я.

— Бо тут недавно одна дівчина мало не втопилася. Теж міська, як і ви. Щось малювала звідтам, а потім закортіло їй на острів переплисти. Чи корчі її взяли, чи на вир потрапила — тонути почала. Добре, що дядько Андрух поблизу був та кинувся й витягнув.

— Врятували її?

— А чого ж... Відтоді вона більше сюди не навідувалась,— мабуть, дуже перелякалась... Ми тут із хлопцями череду поблизу пасемо, то я завжди навідуюся сюди, щоб чого не сталося такого.

— І ти допоміг би?

— Питаєте!.. У нашому селі всі так плавають, що... Допоміг

би.

Він подякував за юшку, забрів у річку й поплив. Дістався берега, побігав трохи по піску, щоб обсохнути, далі поплигав на лівій і на правій нозі, витрушуючи з вух воду. Одягнувся під дубом, махнув на прощання рукою — і зник. Я все ще приглядався, чи не майне поміж дерев висока, худорлява постать. Проте хлопець зник так раптово, наче його й не було. Мабуть, і завтра навідається сюди, щоб подивитись, чи ніхто не рибалить, чи не треба комусь допомогти. Мимоволі я всміхнувся. Тепер, коли його не було, він мені ще більше здався схожим на соняшник — тонкостеблий, з напіврозквітлими пелюстками, які завтра-післязавтра розгоряться, заполум'яніють.

Ріка вечоріла, і ліс також вечорів. Можливо, мені пощастить щось зловити, але слід уже думати про те, щоб збиратися. На вудлищах позавмирали дощові краплини, й коли я витягував їх, краплини поскапували в ріку.